

Is een kamerdeur als de voordeur van vroeger goed voor ouderen in zorginstellingen? (Bron: Denkbeeld, jaargang 27, december 2015)

Ouderen met dementie of psychiatrische problematiek in zorginstellingen blijken baat te hebben bij een kamerdeur die beplakt is met een foto waardoor hij er uitziet als de voordeur van een vroegere woning. Invoeren dus maar, die gepersonaliseerde deuren?

PRO

Gepersonaliseerde kamerdeuren kunnen op een mooie manier bijdragen aan persoonsgerichte zorg voor bewoners van zorginstellingen. Vanuit het Trimbos-instituut hebben wij in een verkennend onderzoek met verzorgenden en mantelzorgers over hun ervaringen met deze deuren gesproken. Hieruit bleek dat zo'n gepersonaliseerde deur aanleiding gaf tot herinneringen ophalen aan vroeger (reminiscentie), zowel in het contact tussen verzorgenden en bewoners als tussen bewoners onderling. Reminisceren heeft een positief effect op het welbevinden van bewoners, maar gebeurt in zorginstellingen nog veel te weinig. Daarbij komt dat reminiscentie een mooie manier voor verzorgenden is om meer te weten te komen over de identiteit van hun bewoners.

Daarnaast leken bewoners zich door de deuren beter te kunnen oriënteren en zich meer thuis te voelen en – vooral in het geval van mensen met psychiatrische problematiek – een groter gevoel van privacy te hebben. Verzorgenden respecteerden door de gepersonaliseerde deuren de privacy van de bewoners meer en waren trots op de woongroep waar ze werkten.

Kortom, het lijkt erop dat een gepersonaliseerde kamerdeur in meerdere opzichten een positief effect heeft. Toch is enige nuancering gewenst. Als de basiszorg niet voldoet, is zo'n deur niet meer dan een lapmiddel waarvan de effecten snel zullen uitdoven. En het is ook niet de bedoeling dat de deur verzorgenden het gevoel geeft dat ze de bewoner daardoor wel kennen. Je moet regelmatig blijven vragen naar de verhalen achter de deur. En die verhalen ook gebruiken in de dagelijkse zorg. Dus zeker invoeren die deuren, mits dit gebeurt met een duidelijke achterliggende visie en mits de basiszorg op orde is.

Iris van Asch is onderzoekster bij het Trimbos-instituut.

CONTRA

Mijn contrastandpunt start pro. Het rapport van het Trimbos-instituut laat immers positieve effecten zien. Men constateert een impact op thuisgevoel, oriëntatie, stemming, herinneringen, privacy, sfeer en sociale interactie. Het rapport is ook genuanceerd: het benadrukt dat *sommige* mensen er baat bij hebben en het erkent dat het gebaseerd is op de perceptie van zorgverleners en familieleden waarvan we weten hoe sterk die door verwachtingen wordt beïnvloed. En inderdaad, wie voor zo'n deur met print staat blijft niet onverschillig. Er gaat kracht van uit. Welnu, juist dat hebben we nodig in

woonomgevingen voor mensen met dementie: karakter, onderscheid, uniciteit. Wat de deuren dus vooral – andermaal – aantonen, is het belang van een krachtig vormgegeven woonomgeving. En juist daar wringt het schoentje. Dat een beplakte kamerdeur een verschil kan maken, wijst op het fundamentele pijnpunt dat residentiële zorgcentra nog altijd te vaak en te veel instituut zijn en te weinig woning. Een lange rij deuren in een strakke en nauwelijks ingerichte gang, kamers met standaardmeubilair, neutraal en dus onpersoonlijk design van woonkamers. In deze context doet invoeren van gepersonaliseerde kamerdeuren me denken aan het team dat voor een ontspanningsruimte koos met als motivatie dat zij dan bewoners even uit de drukte van de woonkamer konden halen ...

Laat ons de prioriteiten dus juist leggen en investeren in woonomgevingen die voldoen aan de criteria van dementievriendelijkheid. En die komen iedereen ten goede, ook personen met psychiatrische problematiek en zorgverleners. Ze bevorderen thuisgevoel, oriëntatie, stemming, herinneringen, privacy, sfeer en sociale interactie! En laten we dit samen met de bewoner doen zolang hij het kan. Dat die op het idee van een deurprint komt is niet waarschijnlijk, maar iemand met dementie creëert uit zichzelf authentieke omgevingen. Zo'n benadering is werkelijk persoonsgericht en komt ook een correcte beeldvorming van mensen met dementie ten goede.

Patrick Verhaest, Expertisecentrum Dementie Vlaanderen.